

Bård Flaaten
Hansrudv. 7
2770 JAREN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marie-Louise Olsen, 61 26 60 76

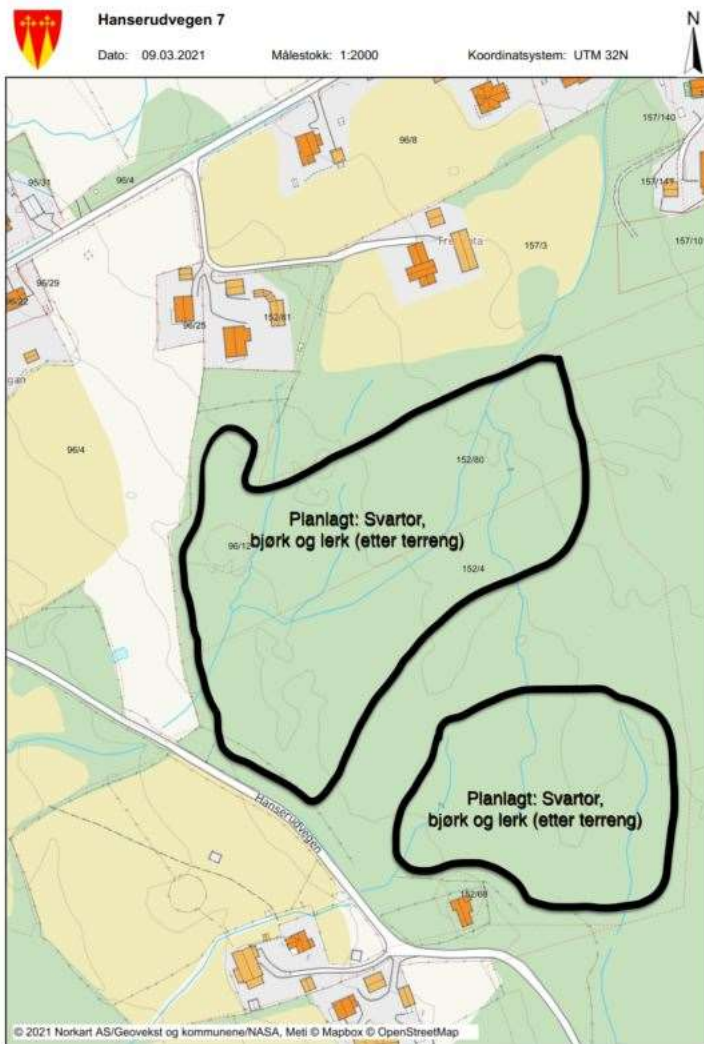
Utsetting av utenlandsk treslag - Tillatelse til planting av sibirlerk

Det gis tillatelse til å sette ut sibirlerk (*Larix sibirica*) i på gnr. 152 bnr. 4 og 80 i Gran kommune på 45 daa med formål tømmerproduksjon. Nærmere detaljer og vilkår følger av vedtaket, se nedenfor.

Søknaden

Vi viser til søknad av 10. mars 2021 om planting av sibirlerk, *Larix sibirica* der plantingens ønskes gjennomført i blanding med svartor. Området som skal beplantes er avvirket granskog og skogen rett øst for arealet er vegetasjonstypen blåbærskogdominert av gran. Formålet er tømmerproduksjon. Planteskolen på Biri har anbefalt blandingen av lerk og svartor. Søker opplyser i tillegg at målet er å bruke jorda til skogbruk med løvskog, og at håpet er at løvskogen etter hvert vil legge mer til rette for biene hans. Det søkes om å sette ut 3750 sibirlerk-planter på 45 daa på søkers eiendom gnr. 152 bnr. 4 og 80 i Gran kommune. Det er ikke oppgitt hvor lang tid det vil ta før sibirlerk forventes å være hogstmoden. Området ligger i området kalt Risendal med mildt klima og god drenering. Arealet omgis generelt av skog/plantet gran (mot nord og øst) og av landbrukslandskap samt spredt bebyggelse (mot vest).

Søker understreker at han kommer til å kultivere og pleie skogen, blant annet med uttynning etter foreslått plan fra Biri planteskole. Søker ønsker å følge med og fjerne uønskede trær hvis det sprer seg til området rundt.

Kart hentet fra søknaden.

Lov og forskrift

Søknaden krever godkjenning fra Statsforvalteren i samsvar med forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, jf. naturmangfoldloven (nml) kap. IV.

Formålet med forskriften er å hindre at planting av utenlandske treslag gir uheldige konsekvenser for naturmangfoldet. Det er sentralt at planting skjer i tråd med naturmangfoldlovens kapittel II med alminnelige bestemmelsene om bærekraftig bruk, herunder forvaltningsmål for naturtyper, økosystemer og arter, og krav om en generell aktsomhetsplikt for å unngå skade på naturmangfoldet.

Alle offentlige vedtak som kan ha virkninger for naturmangfoldet skal vurderes etter de miljørettslige prinsippene i nml §§ 8-12, jf. § 7.

Statsforvalterens vurdering

Søknaden inneholder den informasjon som trengs for behandling av saken.

Det er i Fremmedartslisten 2018 (tidligere kalt svartelisten) fra Artsdatabanken sammenstilt og oppdatert en oversikt over fremmede arter i Norge, inkludert økologiske risikovurderinger av slike arter som reproducerer i norske områder.

Sibirlerk (*Larix sibirica*) er av Artsdatabanken satt i kategorien "lav risiko" der blant annet vurderinger omkring spredningspotensial, mulige effekter for økosystemer, og risiko for å bære på parasitter eller patogener ligger til grunn. Kategorien «lav risiko» er senest vurdert i 2018 og også i den tidligere vurdering/liste har sibirlerk ligget i denne kategorien. Sibirlerk har et beplantet skogareal i Norge på ca. 10km². I Russland er frøsettingen rik og begynner i en alder av 15-20 år. Det høye kravet til sommervarme er trolig årsaken til at frøproduksjon og spredning under våre forhold er begrenset, og verken omfanget av spredningen eller antatte effekter tilsier at det er nevneverdig økologisk risiko. Lerk har dypere røtter enn gran, hvilket medfører bedre vindstabilitet. I tillegg er lerk mer motstandsdyktig mot råte. Sibirlerk er utsatt for hjortedyrbeite, smågnagere og snøbrekk men resistent mot lerkekraft (Børset 1985).

Lerk er svært lyselskende sammenlignet med andre bartrær. Det betyr at lerk bare i liten grad kan etablere seg i skog og på andre skyggefulle voksesteder. Det er på de åpne arealer spesielt opp mot fjellet spredningspotensialet er størst, Nygaard et al. (1999), Østeraat (1999) og Tonjer (2011).

Samlet sett har det området der omsøkte tiltak ønskes gjennomført ingen markante, kjente naturfaglige kvaliteter. Det finnes ingen verneområder, utvalgte eller verdifulle kulturlandskaper i umiddelbar nærhet til aktuelle areal. Ut fra databasene Naturbase fra Miljødirektoratet, Artskart fra Artsdatabanken er det ikke registrert noe spesielt av verdi for naturmangfold på selve arealet som søkes beplantet. Rundt 90 meter unna omsøkte areal for planting er det i 1931 registrert en rekke plantearter der alle unntatt én (myggblomst (NT, nært truet) er registrert som livskraftig (LC i Artsdatabanken). Dette arealet er pr i dag nydyrket og det er lite sannsynlig at disse artene er igjen. I området rundt det omsøkte arealet (radius av ca. 1000 meter) er det i 2019 via NIN-kartlegging gjennomført naturtypekartlegging (prosjektområde Jaren). Det er i den forbindelse kartlagt noen lokaliteter som naturbeitemark (VU), hagemark (VU) og gammel granskog. For de registrerte arealene med naturbeitemark og hagemark er de registrert med lav-moderat kvalitet og dårlig tilstand. Det arealet som er registrert som gammel granskog (2241m²) er vurdert å ha moderat kvalitet med lite naturmangfold og ingen rødlistearter. Vi anser med dette at kunnskapsgrunnlaget om både arten og stedet er godt nok for å kunne behandle søknaden (jf. nml. § 8 med krav om kunnskapsgrunnlag) uten å ta i bruk føre-var-prinsippet (jf. nml. § 9).

Når det gjelder det aktuelle tiltaket foreligger naturlig nok et spredningspotensial da frømodning vil kunne skje før sluttavvirking. Søker har legger opp til å følge beplantningen tett og i samarbeid med Biri planteskole. Dette er i tråd med forskriftens krav om aktsomhet, kontroll med spredning og internkontroll (§§ 8 og 10). Med tanke på mulige spredningsavstander for sibirlerk, bør det ved konglesetting også undersøkes nærmere sårbare, åpne flater lenger unna plantefeltene. Landskapet rundt omsøkte tiltak er pr i dag primært granskog, åker, beitearealer og spredt bebyggelse. Vi vurderer at sibirlerk i liten grad vil få konkurransefordeler slik at den etablerer seg og bidrar til rekruttering av voksne trær i et slik miljø. Plantingen på omsøkte lokalitet forventes derfor ikke å utgjøre en overveiende økologisk risiko så lenge vilkårene blir overholdt.

Artsdatabankens vurdering av sibirlerk er som skrevet satt i kategorien *lav risiko*. Vi kan ut fra dette ikke se at den omsøkte planting vil true naturmangfoldet og bidra til noen vesentlig belastning for økosystemet (jf. nml. § 10). Vi anser også at søknaden oppfyller kravet om bruk av miljøforsvarlige driftsmetoder (jf. nml. § 12). Vi har tidligere saker uttrykket bekymring for presedensvirkninger av positive vedtak i tilsvarende saker, da det finnes store arealer på Østlandet med lignende forhold. Hvis stedegne arter som gran og furu i stor grad blir skiftet ut mot fremmede treslag på grunn av gunstige produksjonsegenskaper vil dette samlet sett kunne få store konsekvenser for

økosystemene (jf. nml. § 10). Vi har derfor sett et behov for en mer helhetlig vurdering ved eventuelt flere, tilsvarende søknader fremover. Vi ser nå at omfanget av slike søknader ser ut til å være svært begrenset i Innlandet fylke, og mener denne bekymringen så langt ser ut til å være uten grunn. Når sibirlerk i tillegg er satt i *lav risiko* med liten spredningsevne i dette området, og det ikke er registrert stort biologisk mangfold eller spesielle kulturlandskapsverdier, innebærer en tillatelse ingen kjent trussel mot slike verdier i dette området, jf. nml. § 10).

Jamført med dagens arealbruk, vil plantingen ikke medføre endringer for tilgjengeligheten for friluftsliv. Plantingen vil i liten grad endre landskapsbildet med tidligere grandominerte skog, og vil også blandes opp med svartor og bjørk, noe som vil kunne dempe inntrykket av en monokultur av fremmede treslag.

Hvis sibirlerk sprer seg utenfor plantefeltet, må tiltakshaver eller senere eiere av eiendommen fjerne skuddene/plantene i en ≥ 200 meter radius til plantingsarealet, hvis de ansees å kunne bli en trussel mot naturmangfoldet, og hindre videre spredning (jf. nml. § 11, dvs. krav om at kostnadene ved miljøforingelse skal bæres av tiltakshaver, samt forskriftens § 8 om varslingsplikt som utløses for eksempel hvis trær har spredd seg utenfor utsettingsstedet).

Vi mener ikke at de i denne saken omkringliggende arealer har så pass store og/eller spesielle naturverdier at omsøkte utsetting av sibirlerk vil medføre signifikant forringelse av naturverdiene i området. Det legges særlig til grunn at spredningspotensialet er begrenset som følge av områdets aktuelle biotiske og abiotiske forhold. Konklusjonen er derfor at vi i dette området tillater begrenset utsetting av sibirlerk i blanding med svartor, som Biri planteskole har anbefalt grunneier.

Ved et eventuelt skifte av eier plikter søker/grunneier å informere ny grunneier om tillatelsen, jf. forskriften § 9, som dermed plikter å etterkomme vilkårene i tillatelsen.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til utsetting av 3750 sibirlerk-planter på 45 daa på søkers eiendom gnr. 152 bnr. 1 og 80 i Gran kommune. Bestandene ligger på søkers eiendom og er kartfestet i søknaden som vist på side 2.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål jf. naturmangfoldloven kap. IV.

Tillatelsen til gis på følgende vilkår:

- De krav som stilles i forskriftens §§ 8 – 10 skal overholdes, herunder:
 - Uten opphold å varsle Statsforvalteren dersom det oppdages skade eller fare for skade på generelle og/eller spesielle naturverdier som følge av utsettingen.
 - Ved overdragelse av eiendommen plikter grunneier å informere ny eier om tillatelsen og vilkårene i tillatelsen.
 - Virksomheten/søker skal ha internkontroll (forskriftens § 10) Kontrollen skal skje i en ≥ 200 meter radius til plantingsarealet med start år 10 fra planting og med 5 års-intervaller. Internkontroll er ordninger som sikrer at søker og eventuelt ansatte har kunnskap om reglene i forskriften, og rutiner som sikrer at forskrift og vilkår blir overholdt. Internkontroll skal vises til ansvarlig myndighet ved forespørsel.
 - Dersom det avdekkes spredning av sibirlerk fra denne bestanden kan ansvarlig grunneier for plantefeltet bli pålagt å fjerne frøplanter av sibirlerk, eller bli pålagt å betale for oppryddingen, jf. nml § 11. Statsforvalteren må varsles hvis det oppdages slik spredning.

- Tillatelse til selve plantingene gjelder ut 2023. Vilkår om å hindre, kontrollere og fjerne spredt sibirlerk gjelder til disse bestandene er avvirket.

Tillatelsen gjelder forutsatt at dette tiltaket er godkjent etter annet lovverk.

Klageadgang

Vedtaket kan etter regler i forvaltningsloven påklages av alle som har rettslig klageinteresse i saken. Klagen skal være framsatt skriftlig innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. Klagen skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie-Louise Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
GRAN KOMMUNE Postboks 41 2714 JAREN